

«	2010 sausio	»
Pr	An	Tr
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31	2009	2011

Idėjos „Sodros“ pertvarkai: daugiau mokančių mokesčius, neįgalųjų peržiūra, nemokėti pensijų gerai uždirbantiems

Rasa Lukaitytė, www.DELFI.lt

2010 sausio mėn. 6 d. 00:00

[Pasidalinti](#) [Spausdinti](#) [Informuoti redakciją](#) [Komentarai \(577\)](#)

Teksto dydis: + -

© DELFI (R.Daukanto pieš.)

„Sodros“ mokėtojų gretas įtraukti daugiau gyventojų, siekiant skaidriau susieti įmokas su išlaidomis, sukurti individualias sąskaitas, peržiūrėti laikino nedarbingumo lapelių išdavimą ir neįgalumo nustatymą, atsiskaityti dosniausių Europoje motinystės išmokų, nemokėti pensijų tiems, kas gerai uždirba, dėl visuomenės senėjimo mokėti jas vėliau. Tai – DELFI kalbintų mokslininkų idėjos, kaip reikėtų pagerinti socialinio draudimo situaciją Lietuvoje.

„Yra du dalykai, mano nuomone, dėl kurių kenčia Lietuvos socialinio draudimo sistema. Pirmiausiai yra darbo rinkos bėdos – nelegalus darbas, vokeliai, į socialinį draudimą neįtraukta dalis žmonių. Galima būtų kalbėti apie apdraustųjų rato plėtimą. Akivaizdu, kad išėję į „Sodra“ surenkama santykinai nedaug, nors mokesčiai yra nemažas. Taip yra todėl, kad dalis dirbančiųjų nėra įtraukti į socialinio draudimo sistemą, mokesčiai mokami ne nuo visos algos, dalis pajamų gaunama pagal autorinius honorarus“, – DELFI sakė profesorius, socialinių mokslų daktaras Romas Lazutka.

Romas Lazutka

© DELFI (K.Čachovskio nuotr.)

REKLAMA

Rask sau idealią antrąją pusę!
pazintys.klubas.lt

Be to, esą reikėtų didinti žmonių pasitikėjimą socialiniu draudimu.

Jis taip pat siūlytų peržiūrėti laikino nedarbingumo lapelių išdavimą ir neįgalumo nustatymo tvarką.

„Žinome, kokia yra netvarka sveikatos apsaugos sistemoje, paveldėtoje iš sovietmečio, pavyzdžiui, galimybė gauti įvairiausių dalykų į kišenę įkišus pinigų. Yra pastebima, kad kai tik ekonomikos situacija blogėja, sergančiųjų daugėja. Žinoma, gali būti tam tikras ryšys, bet šią sritį reikia bent jau tirti“, – sakė jis.

Pašnekovas neatmeta, kad pertvarkant šalies socialinį draudimą greičiausiai bus grįžtama prie sumanymo vėlinti pensinį amžių. Tačiau kartu jis atkreipia dėmesį, kad šis sprendimas greitų rezultatų neduos.

„Dabar yra pakankamai patogus laikas tai daryti, nes galima pasakyti: „štai, žiūrėkite, yra didžiulis deficitas ir reikia kažką daryti“. Todėl visas tokias priemones nesunku pagrįsti. Tačiau reikia turėti galvoje, kad rezultatas nebus toks reikšmingas finansiniu požiūriu, todėl kad į pensiją kasmet išeina ne tiek daug pensininkų - apie 15 tūkst., o iš viso Lietuvoje yra 800 tūkst. pensininkų. Be to, pratęsus išėjimą į pensiją, sustiprėja polinkis ieškoti neįgalumo. Tie žmonės, kurie prieš pensiją neturi darbo, ieškos išsities, eis pas daktarus ir nebūtinai su kyšiais. Galbūt žmogus ir turi nedidelę negalią, bet kol turi darbą, jis nesikreipia dėl jos nustatymo“, – kalbėjo R. Lazutka.

Siūlo individualias sąskaitas „Sodroje“

Ekonomikos analitikas, socialinių mokslų daktaras Raimondas Kuodis DELFI sakė manantis, kad „Sodros“ pajamas būtų galima padidinti į šią sistemą įtraukiant daugiau visuomenės grupių.

„Lietuvoje pensijos, palyginti su vidutiniu atlyginimu, nuolat būdavo vienos mažiausių ES. Taip buvo dėl to, kad Vyriausybės daug metų toleravo išstas armijas tų, kurie nemokėjo mokesčių „Sodrai“ arba mokėjo

Kaip rūpiniesi savo sveikata?

Rašyk savo istoriją ir laimėk vertingus prizus

Žvaigždė jau atvyko!

Naujasis Opel Astra. Važiuojam!

Raimondas Kuodis
© DELFI (K.Čachovskio nuotr.)

simbolines sumas. Mūsų šalyje yra apie 20-30 mlrd. Lt vadinamųjų mišrių pajamų. Tai yra pajamos, gautos ne dirbant pagal įprastus darbo kontraktus, o autoriniai atlyginimai, pajamos iš verslo liudijimo, ūkininkų pajamos, šešėlinė ekonomika. Tai ir yra didysis rezervas užkamšyti „Sodros“ skylės ir tai daryti tikrai reikia, nes tie žmonės, kurie nemokėjo mokesčių į socialinį draudimą, vis tiek išeis į pensiją ir išties ranką. Valstybės serga bibliiniu gerojo samariečio sindromu ir jų pasigaili, – sakė jis.

DELFI primena, kad praėjusiais metais Vyriausybė kartu su Seimu nusprendė bent iš dalies „Sodros“ įmokomis apmokestinti dirbančiuosius pagal autorines sutartis, ūkininkus, individualių įmonių savininkus, dirbančius pagal verslo liudijimus.

R. Kuodžio nuomone, daugumos šalių socialinio draudimo sistemos siekia dviejų vienas kitam priešingų tikslų – teikti viešąjį draudimo paslaugą ir tuo pat metu perskirstyti, sprendžiant skurdo ir nelygybės problemą. Anot jo, Lietuvoje dėl politikų populizmo buvo vis labiau kryptama perskirstymo kryptimi, todėl bent kiek daugiau uždirbančių paskatos mokėti „Sodrai“ tampa vis mažesnės.

Analityko nuomone, paskatas mažina ir kai kurių ministrų, pavyzdžiui, R. Šimašiaus vieši siūlymai iš viso išmontuoti viešąjį socialinio draudimo sistemą.

R. Kuodis teigia, kad siekiant „Sodros“ išmokas skaidriau susieti su įmokomis, kiekvienam gyventojui reiktų sukurti individualią socialinio draudimo sąskaitą, kurioje jis galėtų matyti, kiek mokesčių sumokėjo.

„Dabar yra pensijų grindys, įmokų lubų nėra, dėl to daugiau uždirbantiems „Sodros“ įmokos dažnai yra eilinis mokeskis, o ne draudimas. Todėl aš jau seniai siūlau pas mus įgyvendinti individualių sąskaitų „Sodroje“ sistemą, kurią turi Švedija, Lenkija, Latvija ir kai kurios kitos šalys. Įgyvendinus šią sistemą, įmokos turėtų artimesnį ir skaidresnį ryšį su išmokomis. Be to, tokia sistema automatiškai reaguotų į neigiamus visuomenės senėjimo ir gimstamumo mažėjimo padarinius „Sodros“ finansams“, – sakė analitikas.

Kalta ne „Sodra“, o politikai

„Ne „Sodra“ kalta dėl didžiulio deficito, o politikai, priėmę nepamatuotus sprendimus. Jei jūs, mieli politikai, posūkyje įvažiavot į stulpą, tai prisipažinkit nemokėję vairuoti, o ne kaltinkit automobilį. Kalta ne sistema, o nemokėjimas ją vairuoti. Tai galima pasakyti ir apie ankstesnę valdžią, ne pagal galimybes padidinusią išlaidas, ir apie dabartinę – visais metais pavėlavusią priimti nepopuliarius, bet būtinus sprendimus. Juos vis tiek teko priimti, bet jau iki ausų įklampinus socialinį draudimą į skolų liūną“, – DELFI apie dabartinę situaciją kalbėjo Vilniaus universiteto docentas, socialinių mokslų daktaras Teodoras Medaiskis.

Teodoras Medaiskis

© DELFI (K.Čachovskio nuotr.)

Jo nuomone, ne mokesčių ar įmokų didinimas, o sąžiningo verslo ir kokybiško užimtumo skatinimas – vienintelis kelias socialinio draudimo pajamoms garantuoti.

„Jei vienodas pajamas gaunantys gyventojai mokės tokias pačias įmokas, jei neliks šešėlinių pajamų ir privilegijuotų grupių, už kurias turėtų sumokėti kiti, nebus ir problemų su socialinio draudimo pajamomis. Kol kas esame toli nuo šio idealo. Žinoma, jį pasiekti kur kas sunkiau nei mechanškai kelti tarifus, dėl to ir bandoma vaikščioti lengvesniais keliais, tuo tik dar labiau didinant šešėlį“, – sakė jis.

T. Medaiskio nuomone, siekiant subalansuoti „Sodros“ išlaidas ir pajamas, išlaidas reiktų modeliuoti pagal planuojamas pajamas, atsisakyti ypač dosnių motinystės išmokų, vėliau mokėti pensijas ir jų nemokėti daug uždirbantiems.

„Sprendimas čia būtų labai paprastas – socialinio draudimo išlaidas, kurių didžiausią dalį sudaro pensijos, modeliuoti pagal laukiamas pajamas. Ūkio pakilimo atveju pajamos ir išmokos didėtų. Nedidelių ūkio nuosmukių atveju pajamų sumažėjimą galėtų amortizuoti griežtai tvarkomas socialinio draudimo rezervo fondas. Deja, tokių krizių, kaip dabartinė, atveju pensijos ir kitos išmokos neišvengiamai mažėtų – sunkmečio našta reiktų dalintis visiems. Be abejo, reiktų atsisakyti ir ambicijų mokėti dosniausias Europoje motinystės išmokas, nemokėti pensijų tiems, kas dirba ir gerai uždirba, dėl visuomenės senėjimo mokėti jas vėliau ir pan.“, – siūlymus vardijo pašnekovas.

Jo nuomone, pati „Sodros“ įstaiga dirba pakankamai racionaliai ir administravimui išleidžia iki 2 proc. viso savo biudžeto.

DELFI primena, kad šiemet, pirmą kartą per nepriklausomybės metus, pensijų mažinimas palies visus pensininkus, kurie gauna daugiau nei 650 Lt pensijos.

Seimo priimtu laikinuoju Socialinių išmokų perskaičiavimo įstatymu [nusprosta](#) mažinti visas pagrindines socialines išmokas, nuo liepos dešimtadaliu turėtų būti kerpanos ir motinystės išmokos.

Numatyta, kad šis įstatymas galios dvejus metus – 2010-2011 m.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu iki sausio pabaigos turėtų būti parengta „Sodros“ pertvarkos koncepcija, o socialinio draudimo sistemos reformos žadama imtis per pirmąjį šių metų pusmetį.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.

 Žydrūno Savicko pasirinkimas
TIK 2449 Lt + dovanos
acer PowerStation GT2
15.6" TFT WXGA LED HD
Intel Core 2 Duo 2.2 GHz
GeForce GT240 1GB DDR3
4GB DDR3 / 8cell Battery

STRAIPSNŲ KOMENTARAI

Vardas El. paštas

Komentaras

 Tinka **Skaityti komentarus (577)** **Taisyklės ir atsakomybė**

[Informuokite redaktorius apie netinkamus komentarus.](#)

[Dienos naujienos](#) | [Nuomonių ringas](#) | [Verslas](#) | [Sportas](#) | [Pramoγos](#) | [Gyvenimas](#) | [Gatvė](#) | [RU Delfi](#) | [Delfi TV](#)
[Kas yra DELFI?](#) | [Privatumas](#) | [Reklama](#) | [Kontaktai](#) | [RSS](#) | [Siūlome darba](#)

Copyright © 1999-2010 DELFI. All rights reserved. [Atsakomybės apribojimas](#)